

«Норуот
куүхе —
көмүөл
куүхе!»

ЭНГСИЭЛИ

1935 сүл алтынны 5
күнүгээр төрүттээмmitэ

Нам улууңун ханыата

2013 сүл
От ыйын
6 күнэ
Субуота
№ 93-94 (10864)

1996, 2005, 2009 сүлларга
«Сүл бастынг ханыата»

19-с Манчаары
Оонньюулара

Чурапчы түүлгэтигэр үктэмми пилт номную төрдүс күнэ буолла. Тыгааңынаах киришилэр буола тураллар, стадион инэ доргучу ынынан-ханынан дуорайар, спортсменнаар түерт сүл устата ингэриимит албастаах сатабыллара, сайыннарыт уохтара көнүл сөнтөөх хайысханан дьөлүтэ көтөн тахсар кэмнэр кимэн киирдэ.

От ыйын 2-3 күннэригэр гиря анъяаччыларга кириши буолан ааста. Мөлтөх нийэрбэлээх кини уйбат балаанынната сафаланынтыган бүтүр дие-ри турда. Гиревиктары кытта тэбис-тэнгэ бу спорту көрүгүн сэнээрээчилэр уу курулас буолан, тиригэхорута, бэлэстэрин айыммакка киришибит тэнгэ саннанылар. Ол курдук, туюхха да тэнгээслэл, кыйыны амтанын билэрөргөйдөх түгзни Наммыт гиревиктара көрдөрдүлэр. Дыхталларга Наталья Ким 1 миэстэни ылышын ылла, Розалия Сидо-

МАСТАРДЫНААЧЧЫЛАР БОЛБОМОТОНУ ТАРТЫЛАР

■ Репортаж

хан ситиини-ни быраатты-ылар — Нам чулуу спортсменнара - Анатолий Гладков, Артем Варданян, ону тэнг Евгений Иванов аяллылар. Уолаттар Манчаары Оонньюуларын рейтингин өре танаардылар, ханаантыгааар да элбэх көрөөччүнү түүлгэни тул мустулар. Эрийсилээх кириши түмүгэр Евгений Иванов 105 кг үөн ыйаанынга 2-с миэстээ табыста. Бырааттылар бэйэ-бэйлээрин кытта күен көрсөн бастакы миэстэни былдьаар буоллулар. «Ким кыйайара эбигэ буолла?» дин санаа субу-субу кииртэлээ, көрөөччүлэр си-миктиг эрэнэ кэтэстилэр, балаанынна улам-улам күүрэн истэ. Уопсай хомолтого бырааттылар дьүрэлэн баран, Артем Варданян 2-с миэстээ бэйжитин бајытынан кириэн биээрэн, Анатолий Гладков чемпион Үрдүү аятын ылла. Бу көрүнгэ сүгүрүйээчилэр үгүстэрэ балаанынна итинник тосту ула-райбыттытан хомойбуттара биллэр, ол эрэн спортсменнар

дьүрэлэн туран ылыммыт бынаарыларын түртүллүүгэ көрүллүбэц, улаханын убааста-наар. Дьэ, бу курдук Нам чулуу мас тардынааччыларда дьон ку-тун абылаатылар, Нам улууна чулуу уолаттардааын Чурапчы дьонугар инигээнэдилэр.

Буудыланан ытыыга эмээ турора турбатыбыт. Финалга киирэн

рова иккис бочууттаах миэстээ табыста. Эр дьоннорго Павел Иванов 105 кг ыйаанынга — 3 м., Александр Винокуров — 2 м. Толору дьоллонон кыйыны пъе-дестальн чыпчалын баылаан

биир дойдулаахтарын куттарын аймаатылар, үрдүгү дабайарга эрэл кымын үсэктэтилэр, күүтээх санаанынгээрилэр, ининики ситиинилэргэ сүол астылар.

Атах баттаа от ыйын 3 күнүгээр мас тардынытыгыгар ула-

хаачыстыбалаах, кырымчык айылынан кыстыгы туратылар. Кэлэр кыстыкка манынк балаанынна хатыламмат бауллар...

Быйыл улуус үрдүнэн 37000 тонна оту оттуур со-рук турар. Ити инийттэн, тыа ханаайыстыбатын тэрилтэлэринэн 4518 т, баанынай ханаайыстыбаларынан 10816 т, кэтэх ханаайыстыбаларынан

21666 т от оттоонуухтаах. Нэнилиектэрэг оттоонуун былаана кыстатаахтаах сүөнүлэрин, сылгыларын ахсаанынан тиэрдиллибит. Ол курдук: Үедэйгэ 3197 т, 1 Хомустаахха 2610 т, Партизаны 2314 т, Никольскайга 1612 т, Хамаабатада 1550 т, Хатын Арыыга 5429 т, Бөтүнгэ 1972 т, Модукка 3057 т, Хатыркка 2297 т, Маймадаа 438 т, Тубээ 1670 т, Арбынгэ 916 т, Көбөкөнгэ 1114 т, Фрунзея

412 т, Искра 638 т, Таастаахха 1233 т, Салбанынга 1604 т, Ленскэйгэ 1488 т.

Сааскы халаан уута ходу-наары сөпкө нүөлсүттэ, бэс

ыйын устата бэртээхий ардахтар курулатан астылар. Ханна да от үүннэ. Онон окко от ыйын бастакы күннэрриттэн бары күргүмүнэн кирииэйнг. Күннүдүлүлүс сүтэрбэекэ хоннохтоох-тук оттууџун!

И. ИВАНОВ

киин улуустар икки ардыла-рыгар хамаандыт 9-с буолла, уопсай аафыыга 39 хамаандаттан — 12-с. Финалга 8 кини ки-ирбитеттэн, Намттан 2 спортсмен киирдээ. Биирдилээн киришигэ ветераннара Владимир Сивцев 15 хамаандаттан 1-кы миэстэни эрэллэхтийн ылла, спорт маа-старыг хандыт нуурматын толордо, 39 хамаандаттан — 5-с. 17 хамаандаттан 3-с миэстээ ё улус үүнэн эрээр чаылхай спортсмена, быйыл оскуоланы бүтээрбүт Аэлита Сокольнико-ва бэйэтийн бөлөвөр таыста, ону таынан 39 хамаандаттан — 7-с, биир дойдулааын Петр Протопоповын кытта 2-с разряд нуурматын толордудар. Аэлита «Финалга тахсан баран дьон аныгы, санаалаах «Вальтер» дин саалаахтарын, бэйэм МР-даах турарын көрөн санаам олус түспүтэ, «умайан» хаалбытым, мин итинник санааны ылпытым буоллар ыраата барыам эбит, илин былдьааччыларбар ыа-рахаттары үсэктэйн этэ» дин санаатын үллэстэр. Сүүрүүгэ уолаттартаан 100 м Айхаллаан Местников 11.84.6 бириэмэ көрдүүлээх 5-с миэстэ буолла.

Бүгүнгүү күн, ол эбэтэр от ыйын 3 күнүн туругунаан Чурапчыга балаанынна манынк. Ардах түүлгэни сыйтапы-тынан сибээстээн хансафайы сарсынгы күн сарсыардатыгар

Н. АНДРЕЕВА,
Нам-Чурапчы

СУРУТУУ — 2013

«Энгсиэли» ханыакка сибээс отделениеларынан, общественний су-рутакааччыларынан 2013 сүл иккис ангарыгар су-рутуу ытыллар.

2013 сүл иккис ангарыгар суруттуу
6 ыйга — 378 солк.,
3 ыйга — 189 солк.,
1 ыйга — 63 солк.

Ханыат индексэти — 54889,

нэдийлээж иккитэ тахсар.

ТИЭТЭЙ!
СУРУТ!
ОЛОХТОН
ХААЛЫМА!

**2013 сүл –
Тыа сирин сыла**

Ааспүт нэдиэлээр туттуулж буйгаар бааныайдарыгар улууспут бааныайдарыгар бийр үөрүүлэх түгэн буолла. Ол курдук, РФ Тыатын ханаайыстыбатын министерствота ылыммыт «Тыа ханаайыстыбатын техникатын сандардын» программатын чөрчтигин үзүүлэлтийн «Росагролизинг» дийн тэрилгэни кытта түнээрситет дуогабардарыгар олооцурган улууспут 3 бааныай ханаайыстыбатын («Эгдээт» б/х, «Осипов» ИП, «Кэнкэмэ» б/х) 3 МТЗ-82-1 «Белорусь» тракторы куораттан ылан бэйзэлэрэ сүүрдэн танаарбыттара.

Бу техникалары туруорсан ылсыга, абалтарыга, сайаапкалаанынга элбэх сывратын Нам улууун бааныай ханаайыстыбатын (фермердээрин) ассоциациятын председатэл Екатерина Ивановна Стручкова биэрдэ. Онон техника ылар чиисээ тикишибит ханаайыстыбатын баанылыктара М.В. Оконешников («Эгдээт» б/х), С.Д. Осипов («Осипов» ИП), Л.В. Данилова («Кэнкэмэ» б/х) киниэхэ махтанаалларын биллэрэн Махтал суруктарын туттардылар уонна дьиэв ўүнэр сибэкини бэлэхтээтилэр.

Быйылгыс сылга улуус үрдүнэн ханаайыстыбатын 12 тракторы уонна 8 прессподборщикы ыларга сайаапка

ЧЛЭЛЭРЭ ӨССӨ ДАЛААНЫННАНЫА

Түнээрбүттэр. Сорох ханаайыстыбатын сайдын салбарын баарын төлөнүүхтээх. Онон бу программанан санаа техникины ылар олус табыгастаах буолсу.

Ассоциация уонна тыа ханаайыстыбатын управлениета иннууларын булбут, улэлииллэрин көрдөрбүт ханаайыстыбатын сэргэ санаа ханаайыстыбатын тэринэн үзлээн эрэр дьону ёйөөнүнгэ, техникалаанынга тэн усулубуйаны тэрийэр тускулу туттуслутун биниризхээ эрэ сөн.

И. ИВАНОВ

Ааспүт нэдиэлээр улуус ТХУ сурүннүүр специалина Е.Н. Ильинаны уонна «Эрэл» ТХПК толорор директорын солбуйяаччы А.В. Винокуровы кытта Партизан нэхилиэгийн үүтү туттар, астыыр сяяцар уонна «Туора күөл» дийн үүттүгэннээх сайылыгар бара сиритыбыт.

Партизаннаацы сяахха маастарынан Ньургуйяана Григорьевна Местникова үлэлийр. Кинини кытта А.К. Гоголова, С.Н. Осипова, Н.Н. Иванов, В.И. Оконешниковы иллэхтэх-эйлэхтэх, үлэлэригэр эпизиенэстэхтэх, утюе субостаахтыг үлэлии-хамсын сыйлдьальяар. Сяахтарын ихэ ып-ыраас. Биниги сыйлдьар кэммитигэр бары тирийтэхоруутаа үлэлии сыйлдьальяар. Бу сяахха Партизантан туттар үүттэрин таанын Үедэйтэн, 1 Хомустаахтан, Никольскайтан, Хамааттаттан күнгэ ортотунан 9 т 4 ц үүт тиэллэн кэлэн астанар эбйт. Партизаннаартан «Кубалаах» ТХПК-ын киллэрэн турган 64 кэктэх уонна бааныай ханаайыстыба уут туттараллар. Сяах халаан уутун кэмгэр эрэ,

ааяхай күн, тохтуу сыйлдьбыт. Сыафы көрөн-истэн, үлэхитэри кытта сэнхэргэхэн баран «Туора күөлгэ» аяннаатыбат. Сайылыкка тиэрдэр куттуу суваллара дэхсилээмийт. Онон өр аяннаабакка, сахсыллыбакка этэнэ тийдидит.

Ахтылданнаах сайылыктыг гарыгар совхоз, КП сайдаттан, «Кубалаах» ТХПК тэриллиэвтээн ынаныксыттаа буол, туух да энгилээ суюх үлэлээбүт утюе үлэхитээр, дьон бастынга Мария Аммосова, Анастасия Корнилова биэр дойдулаахтынан – Анна Ивановальын, Саргылаана Протопоповальын, Ньургуйяана Николаевальын

хан. «Эрэл» ТХПК туппүт үүтүн харчтын кэмгэр уут туттурааччыларга вытан ишэр эбйт.

Ол үрдүнэн «Кубалаах» кооператив үлэхиттэрэ туттарбыт үүттэрин харчтын баанынга ааспүт счеттара нолуук декларациитын «Кубалаах» ТХПК толорог түнээрбэжэ сабыллан муус устар ыйыттан баччаанынга дээри ыла иликтэр. Онон кооператив ханаайыстыбатын ороскуттарын сабынтар, туттар, ишэр ууларын уу баан массынын көрдөнөн абалтарыахтарын утары уунара суюх буолан эрэйи көрбүттэр.

Сайылыкка үрдүк үүттээр үтэхүүлэх уот дьон сайылын тахсыахтарыттан ыла киирэн турар. Үүтү сойутар установкалара үлэлийр. «Эрэл» ТХПК электригэ уоту-куюху көре,

САЙЫЛЫККА – ҮРҮНГЭ КҮРЭБЭР

тутаа өрөмүөннүү, онгоро, эбэхиннэхигэр киирбэт да үлэлэри бэйэтин санаатын толоро сыйлдьар эбйт. Бу сайылыкка 6 сыйлаа үтэхүүлэх уот установка 8 доильней аппараатыттан эрэжинэ чаастара, шлангалара эргэрэн, алдьланан 6 эрэ, балартан да сороого абырах-самалык күүхүнэн, туттулаллар. Онон ынаныксыттарынхтарын бытаанынкыллар, биризмэлээрин сүтэрэллэр, эрэй-дэнэллэр эбйт.

Дылы баччатахтыг гарыгар дылынхтарын буонахтын болпурууна бынаарыллыбатах. Улусын ханаайыстыбатын управлениета бостуук атын уонна атыыр оюуну атыыланынга үбүнэн көмөлөспүт, хантан, кимтэн ылыахтарын ыйлан биэрбүт да атыыр оюустара баччатахтын диеэри абалылла, үөрэ ытылла, холбоно илик. «Кубалаах» ТХПК салайааччытынан нэхилиэх дъяналтатыг гарыгар таа ханаайыстыбатын сурүннүүр специалиынан 1 сыйл үлэлээбүт Д.Н. Рыкунов. Үлэхиттэр сайылыкка тахсыахтарын эрэ инниэн аамамыт. Онон олохтоох дъяналтаа үлэ-

бүт. Счеппүт абыллар буолла. Сотору үүт харчтын дөмөр түнэтиэм», – дийн үөрүүлэх сонунун кэпсээтэ. Онон бынаарылла илик болпуруустара уталаатыллыбакка тута бынаарылланнаар үлэлэрэхамнастара онун дээ буолар ини дийн эрэнэ күүтүөбүг.

И. ИВАНОВ

Улуус нэхилиэхтэригээр

МОДУТ СИТИЙИЛЭРЭ

Модут нэхилиэгийн пенсионердараа 18 киши буолан Кобекөн нэхилиэгэр хотугу зона ветераннарын спартакиадыгэр кыттан кэллилэр. Спорт б көрүнгэр күрэхтээн 2-с бочууттаах миэстэ ылан үердүлэр-көттүлэр. Ол курдук, холбоуухтаах эстафетаа 2-с, көрдөх стартка 2-с, саанан ытыыга 3-с, 200 уонна 400 м сүүрүүгэ 3-с, городки быраа ытыыга 7-с, куобахтаан ыстаныыга 4-с миэстэ буоллудар. Саамай элбэх мэтээлийн спорт 4 көрүнгэр ситиийилэхтик кыттан республика биэр киэн туттар ветеран-спортсмена Васильев Ион Ионович ылла. Ядрихинская Розалия Семеновна сахалын танса конкурсугар кыттан сяаналаах бириининэн наацаадаланна. Городки быраа ытыыга абсолютной чемпионатка Попова Евдокия Ивановна эрэллэхтик бастаата. Уопсай тумуккэ Модут ветераннара 2-с миэстэ 2-с тахсаннаар «Чабдик» санаторийга босхо путевканан наацаадаланылар. Путевканы нэхилиэх пенсионердараа олборж көхтөөхтүүк кыттар Винокурова Раиса Семеновнаа биэр санаанан үерүүлэхэх ынныгайга-майтыга туттардылар.

Улуустан 1,5 мөл. солкуобай инженерийн благоустройстваа көрүүлүнэ. Федералай программаа киирсэн «Перспектива» кварталга уот, газ кириэ. Тыа сирин сайдыытыг гар аамамыт улуусын ханаайыстыбатын үлэхиттэрин ыньявар уопсай күрэхтэр тумүктэринэн 2-с миэстэ буоллубут.

Ут туттарааччылар ахсааннара 45-кэ тийидэ.

Модут орто оскуолатын 2 үөрэнэччите Павлова Сардаана (8 кылаас), Шамаева Мира (10 кылаас) Москватааы Н.Э. Бауман аатынан государственный технический университет «Инникигэ хардьы» бүтүн Россиятааы социальной программы ииниэн ытыгар «Академия юных» оскуола – семинарыгар бэс ыйын 15 күнүттэн 25 күнүгэр дидери Абхазия Республикаар ситиийилэхтик кыттан кэллилэр. Ол курдук, 8 кылаас үөрэнэччите Павлова Сардаана «Лечение про студийных заболеваний березовым соком на примере семьи Павловых в условиях Крайнего Севера» дакылаатаа проектар күрэхтэригэр дипломант буолла. 10 кылаас үөрэнэччите Шамаева Мира «Приобщение людей с инвалидностью к трудовой деятельности» бирайыга сэргэнэн, буу бирайык олохко практической суйгутаа улаханаа бэлиэтэнэ. Бу 2 бирайык калэр үерх сыйыгар улуус, регион, Республика, Россия таыныгыгырыллар научной-практической конференцияларга ситиийилэхтик кыттыахтара дийн эрэнбэйт.

Кэлэр сылга улууспутуугар ытыллар Республикаанской спартакиадаа бэлэмнэн суйлэхтываа бэлиэтлээр, нэхилиэх эстетический көстүүтүн тупсарыга үлэлэр күүсээ барыахтара.

**А.Г. КОРЯКИНА,
общественный корреспондент**

**Намнаабы педагогик
50 салыгар**

Илья Егорович Винокуров аятынан Намнаабы педагогическая колледж 50 салынан юбилейной тэрээнин киэн, дирин ис хоноондохтук ааста. Ордук хото бастакы выпуск – школьный отделениене бүтэрбит харар маган баттахтаах, дьонгос-сэргээб киэнгүй биллэр, аатырыт учууталларыт Люсия Николаевна Охлопкова, Дария Константиновна Прядезникова, Мария Михайловна Дьяконова, Александра Егоровна Пестрева дүүгэлэрин Сахабыт сирин араас муннукастынан кэлбитеттэрийн үерэ-көтөүүрүүлэлтээр. Овоо салынан балетта бүрчүүескалаа, харахтарын подводкалаабыт эдэркээн, үчүгэйкэн да кыргыттар этилэр! Эдийийн Клавдия Петровна Яковлева салайбыг курсара хото кэлбитеттэрийн. Кинилэр ортолоругар Василий Иннокентьевич Тимофеев, Федот Семенович Стручков, кэргэнни Тамара Петровна, Павел Петрович Николаевтар, Луиза Семеновна Алексеева доорторуун уруйдан-айхаллаан көрүстүлэлт. Ити билэр дьоммун аатталаатын.

Тэрээн икинши ээр сүрэхэннилдэлтийн, студенчар уонна преподавателлэр маастар-кылаастарыттан, араас оногууктар, урууйдар быыстап-

каларыттан сажаланна. Мин педагогик коледж бэйэтин выпускнига, билигин преподаватель Мария Петровна Рехлясова маастар-кылааныгар кылтан сувенир оногорго үерзиним.

Салгыы 1970 с. педагогика учуутала Николай Ильич Бережнов суруйбур «Дъол» пьесатын уйадыйа, ахта санаан көрдүбүт. Самодействийн артыстар олус бэркэ уобарастарын арыйан көрдүрдүлэл. Пьеса саналтын тывнанан эдээрдээр чимнэрийн уонна талааннарын сехтөрдүлэр. Ветеран учуутал Николай Федорович Гурьев

эвэрдэлэстибит, сэхэргэстибит. Онтон парад, сэргэх концерт, выпускниктар мунгура суюх тапталларын этэр долгуулаах эвэрдэллэр буолла. Саамай истиг тыллар, тапталга билиний үерэммит кыналарыгар ананна.

Манна мин педучишищебит 1977 с. бүтэрбит, кэлин Нам орто оскуолатыгар бииргэ үлэлэббит СР үерэбиириитин туйгуга Алены Викторовна Замятинайлын кэпсэйтим. Кини үрдүк үөрүүтүн үллэхинэ. Улэлиир Дьокускайдаацаа лицеийд дызыларыгар комөлөспүт. Онтон быйыл ыйын 28 күнүттэн бэс ыйын 2

КОЛЛЕДЖ ВЕТЕРАННАРЫН, ВЫПУСКНИКТАРЫН ТҮМТЭ

урут да, билигин да олус да үчүгэйдик оонньоото. Онтон сценаа да бу пьесаны туруорбур Мария Петровна Иванова, Үүзэ оруулун толорбур Луиза Семеновна Алексеева уонна да атштар тахсан билингни толорооччулаа

рынтында хаартыскаа түстүлэлт. Салгыы ыныах түнүлгэтигэр бииргэ үлэлэббит бухгалтербытын Екатерина Афанасьевна Дмитриевана, Матрена Афанасьевна Пестрякована, повардарбытын Евдокия Шишкина, Анастасия Прокопьевана, директорбытын Иннокентий Романов Москвитини, завучуптурин Василий Петрович Ивановы, кини кэргэнин Валентина Семеновнаны уонна да атштарынтында атак тэпсэн олорон истинник

күнүгэр Москва куоракка «Кэрээ илингэр» салайар курунгугун оролорун кытта «Сердце в детских ладошках» даан дойдугаа айар дьоюур конкурсугар «Зов предков» мууда коллекциятын көрдөрөн лауреат үрдүк аатын ылан кэлбитетт. Улэлэббит училищем билигин педагогик, педагогик мишия буола үнэн-сайдан таана-рылаахтын үлэлээн, сайдамсаа-саа-аас, олус сайдылаахын чаттарын салынай үннэрэ интэс салындаа – бу бинги Сахабыт сирин санга көлүөнээ норуулупут мындырын-сабылын ингэрэ турдун, ессе да элбэх ситиинийлээр баарабын!

Светлана ЕМЕЛЬЯНОВА

«ҮС ХАТЫНГА» – КУОРАТ ҮНЫАБАР

Салгыы «Дыгын ооньгууларыг» салыттым. Манна 13 уолан 2 күн устата күен көрүстүлэлт. Бинги улууспүттөн аан мянай кыттар 22 саастаах И.С. Гаврильев аатынан Нам орто оскуолатын 2009 с. бүтэрбит Антон Тойтонов кытынна. Туух барыта кыраттан сажаланар. Антоммут аата республика спортивнай эйгэтийн харааын далыгар кирибите салын эрэ ангара буоллаа дын комментатор байгаарда. «Киннэтэн инникитин элбэри күүтэбийт» дытээ. Онон Антон «Дыгын ооньгууларыг» уонна да спортын көрүнгэригэр үрдүк ситиинийлээн дын эрэниэбин. Кыайылаафын Любомир Николаев тааиста.

Күрэхтэни спонсордара салынаа массынаалары туруорбуттар. Хаартыскаа бирискэ туруорулубут массынаалары уонна «Алмазы Анабара» генеральнай директорын Матвей Николаевич Евсеевы уонна Ил Түмэн депутатын Александр Ким-Кимэн түнэдим.

«Дыгын ооньгууларын» кэмигэр «Дъол түнэ» кинигэ автора С.Р. Лебедкин-Хотой Сэмэни кытта билсистим. Кинигэтин бэлэхтээтэ. Манна кини дьоллох дыз кэргэн уол овону хайдах итихээтэбийн туунаан суруйтуу да эдэр ыалларга анаммыт. Мин бу кинигэттэн бийр эмэ түнүмжийн редакция бэчээтээн тааарлаа буоллар дын агаас даанынадаа санааахын. Автор бу ый 15-16 күннэригэр Хатын Арыыга

Николай Иннокентьевич Румянцев тэрийэн ыыппыт Хапсаайж күрэбэр аяам саастаахтараа кыайытынан киэн туттарын эттэ. Салгыы Чурапчыга аяннаан инаан кэпсээтэ. Бэрт элбэх сэргэх тэрээннинэртэн айырааха салыттым. Сылдыахын, көрүөхүн баарытгым олус элбэх этэ. Ону сүрэх баатын сүнүүх төхө уйарынан салындаа сатаатым. Олус астынным. Санга куус эбинним, чөл ёйбун-санаабын саа-ылаатым, элбэри биллиим, угустэн олус үердүм. Махтал эйиэх, куоратынан баарабын!

Дээ, бу түгэннэри көрөрбөр, тиксэрбэр улахан көмөнү Намнаабы «Айан-транс» микроавтобуна икки күн устата төттөр-тааши тизийн олус абыраата. Онон Николай, Михаил Иннокентьевич Румянцевтараа маахталь мунгура суюх. Автобокзалыт түргэг тэтиими эн тутуллан эрэриттэн барыда сүргэбийт көтөүүллэр. Эссе бийр – төхө да ырынын камз буоллар билиеппилт саланата 150 солж. Иккиси күммүтүгээр микробус суюлпара бинигини ялаа киригэригэр пассажирдара суюх этэ. Онтон Нам селотун такси-стара ыныах күн бэйбитет субутурагаа паркабытгын 150 солж. Сыланаларын үрдээтэн тиэйбит-тэрэ кыннылааах этэ. Дынинэн, сакаас бу күн элбэх этэ буоллаа. Урдэппэтхээ да син этэ.

**С. ЕМЕЛЬЯНОВА,
Нам**

Культура эйтэтигэр

ҮТҮӨ ҮГЭСТЭРБИТИН, ФОЛЬКЛОРБУТУН СЭРГИИЛЛЭР

Соторуаа аята, улууспут Үрүн Тунах ыныаа даанылбытын кэнэ, бийр дойдугаа ахын, уран тарбахаах норуот маастара, СР үүрүүтүн түүлээх үлэхинэ Анна Николаевна Зверева уонна культура нээлийтийн тэрээннинэри кытта бииргэ үлэлэхинэ норуулупут монголын-сабылын ингэрэ турдун, ессе да элбэх ситиинийлээр баарабын!

I. ИВАНОВ

Овоо сайнинги сынниалана

АЙЫЛЧАНЫ ХАРЫСТАДАН

Мин «Сайдын» овоо айымнытын дыиэтигэр дьарыктанабын. «Сайдын» 2 лааъыр үлэлиир. 1 лааъыр салайааччыта Софронов Дырлуустаан Григорьевич, онно 12 овоо салындаа, лааъырдараа аата «Фауна». 2-с лааъыр салайааччыта Аргунова Александра Дмитриевна, онно 11 овоо дьарыктанабыт. Лааъырдараа аата «Умсулжан». Бу лааъырга мин старостын Аригамины, ооннүүлары куораттан салындаа Ульяна Геннадьевна дизэн практиканкта ыытара. Лааъырга уопсайа 25 овоо дьарыктанар, 3 учутал үлэлиир. Лааъырдараа күнүгэр ойуурга күүлэйдии баарыптын, онно эргэ хачыал баараа. Ол тулата – барыта бөх. Манынан огоноулупут фигурулары баарытын тоонтулаан кэбипиттэрийн хомуйбуупут.

**Айылчабыт оготун
Талымааны, харыстыаын
Кини биниги курдук-
Тыныар тывааллаах,**

**Кини биниги курдук-
Итыыр-сончур.
Айыы Танара
Айбыт оготун
Харыстыаын!**

**Анита ОКОНЕШНИКОВА,
5 кылаас үөрэнэччите, «Сайдын»
овоо айымнытын дыиэтэ, Хомустаах**

САЙЫН ЛААБЫР БААРА ҮЧҮГЭЙ

Мин «Умсулжан» лааъыргар салындаа. Онно тойтуу, ырыаны үөрэтбийт уонна аригамильбыт, урууийдуубут, айылчабыт тахсабыт, ооннүүлүүт. Салайааччы Аргунова Александра Дмитриевна тойтуу, ырыаны үөрэтэр. «Сайдын» лааъыр директора Винокурова Анастасия Николаевна дизэн, директоры солбуйяаччы Избекова Айталина Васильевна. «Умсулжан» 11 овоо, «Фауна» 10 овоо салындаа. Иккиси овоо кэлбитет - 12 буолуттара. Онон «Сайдын» овоо айымнытын лааъыргар салындаа нахаа үчүгэй уонна интэрэйнин.

Эссе ойуурга тахсан урууийдаабыт, онно тойтуу, ырыаны үөрэтбийт уонна аригамильбыт, урууийдуубут, айылчабыт тахсабыт, ооннүүлүүт. Салайааччы Аргунова Александра Дмитриевна тойтуу, ырыаны үөрэтэр. «Сайдын» лааъыр директора Винокурова Анастасия Николаевна дизэн, директоры солбуйяаччы Избекова Айталина Васильевна. «Умсулжан» 11 овоо, «Фауна» 10 овоо салындаа. Иккиси овоо кэлбитет - 12 буолуттара. Онон «Сайдын» овоо айымнытын лааъыргар салындаа нахаа үчүгэй уонна интэрэйнин.

**Маша КОРЯКИНА,
5 кылаас үөрэнэччите, «Сайдын»
овоо айымнытын дыиэтэ, I Хомустаах**

Специалист советует

Как известно, территория республики не является эндемичной по клещевому энцефалиту, но частота нападений иксодовых клещей на местное население фиксируется ежегодно и с каждым годом охватывает новые территории. По поводу присасывания клещей в лечебные учреждения республики в последние годы ежегодно в среднем обращается до 100 человек. В весенне-летний сезон 2012 г. в республике зарегистрировано 110 случаев нападения таежных клещей в 13 районах и г. Якутске. Наиболее частые случаи нападения таежного клеща фиксируются в Нерюнгри-ском (от 8 до 44

случаев в сезон), Алданском (от 4 до 20 в сезон), Ленском (от 2 до 19 в сезон) районах. Единичные случаи ежегодно регистрируются в Сунтарском, Амгинском, Кобяйском, Мирнинском, Нюбринском, Хангаласском, Олекминском, Чурапчинском районах, г. Якутске и пригородах. Большинство случаев контакта с клещами связано с посещением лесной зоны с целью отдыха. По состоянию на 20.05.2013 г. зарегистрировано 4 случая укуса, в том числе 3 завозных из-за пределов территории республики.

Клещи являются опасными переносчиками возбудителей многих инфекционных заболеваний. И самым опасным из них является – клещевой энцефалит!

Клещевой энцефалит – острое инфекционное вирусное заболе-

вание, с преимущественным поражением центральной нервной системы. Последствия заболевания: от полного выздоровления до нарушений здоровья, приводящих к инвалидности и смерти.

Наибольшему риску подвержены лица, деятельность которых связана с пребыванием в лесу – работники леспромхозов, геологоразведочных партий, строители автомобильных и железных дорог, нефте- и газопроводов, линий электропередач, топографы, охотники, туристы. Горожане заражаются в пригородных лесах, лесопарках, на садово-огородных участках.

Проверку, обращая особое внимание на следующие части тела: шея, подмышки, паховая область, ушные раковины – в этих местах кожа особенно нежная и тонкая, и клещ чаще всего присасывается именно там.

Для защиты от клещей используют отпугивающие средства – репелленты, которыми обрабатывают открытые участки тела и одежду.

Перед использованием препаратов следует ознакомиться с инструкцией.

Меры специфической профилактики клещевого энцефалита включают:

О МЕРАХ ПРОФИЛАКТИКИ КЛЕЩЕВОГО ЭНЦЕФАЛИТА

Как можно защититься от клещевого энцефалита?

Заболевание клещевым энцефалитом можно предупредить с помощью неспецифической и специфической профилактики.

Неспецифическая профилактика включает применение специальных защитных костюмов (для организованных контингентов) или приспособленной одежды, которая не должна допускать заползания клещей через воротник и обшлаги. Рубашка должна иметь длинные рукава, которые у запястий укрепляют резинкой. Заправляют рубашку в брюки, концы брюк – в носки и сапоги. Голову и шею закрывают косынкой. Каждые 15 мин. необходимо осматривать свою одежду, и периодически проводить тщательную

– профилактические прививки против клещевого энцефалита проводятся лицам отдельных профессий, работающим в эндемичных очагах или выезжающих в них (командированные, студенты строительных отрядов, туристы, лица, выезжающие на отдых, на садово-огородные участки);

– серопрофилактику (непривитым лицам, обратившимся в связи с присасыванием клеша на эндемичной по клещевому вирусному энцефалиту территории, проводится только в лечебно-профилактических учреждениях).

Все люди, выезжающие на работу или отдых в неблагополучные территории, должны быть обязательно привиты.

ТО Роспотребнадзора в Намском районе

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
Р.К. Колодезников**

От 26 июня 2013 года ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* Бетюнский наслег, с. Бетюй-Юрда, ул. им. Г. Христофорова, д. 7, площадью 1200,00 кв.м, под ИЖС.

* Бетюнский наслег, с. Бетюй-Юрда, ул. им. Г. Христофорова, д. 50, площадью 1200,00 кв.м, под ИЖС.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
Р.К. Колодезников**

От 26 июня 2013 года ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* с. Намцы, ул. Куннэх, д. 1, корп. 2, площадью 461,00 кв.м, под автосервис.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
Р.К. Колодезников**

От 26 июня 2013 г. ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель сельскохозяйственного назначения, по адресу:

* Таставхский наслег, ур. Чайгытта, площадью 31227,00 кв.м, под ЛПХ (полевой земельный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
Р.К. Колодезников**

От 24 июня 2013 года ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель сельскохозяйственного назначения, по адресу:

* Едейский наслег, с. Ымыяхтах, ур. Тонг-Бас, площадью 1504 кв.м, под Сайылык.

* Хомустахский 2-й наслег, с. Хатас, ур. Кырдьагас-Арыы, площадью 140000 кв.м, под ЛПХ (личное подсобное хозяйство).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
Р.К. Колодезников**

От 24 июня 2013 г. ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель сельскохозяйственного назначения, по адресу:

* Хатын-Арынский наслег, с. Аппаны, ул. Кубалах, площадью 1271,00 кв.м, под ЛПХ (приусадебный участок).

* Хомагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.П. Жирковой, 18, площадью 1991,00 кв.м, под ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
Р.К. Колодезников**

От 24 июня 2013 г. ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель сельскохозяйственного назначения, по адресу:

* Таставхский наслег, ур. Тарбанай, площадью 7267,00 кв.м, под ЛПХ (полевой земельный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
Р.К. Колодезников**

От 24 июня 2013 г. ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель сельскохозяйственного назначения, по адресу:

* Хомустахский 2-й наслег, с. Крест-Кытыл, ул. И.С. Гаврильева, 10, площадью 1803,00 кв.м, под ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
Р.К. Колодезников**

МАХТАЛ

Икки бүрүм аккаастаан Дьюкуускай, Мирнай, Новосибирской куораттар балыыналарынан сырланаарын кэрингэ эмтэнэн, олох күөстүү оргүйар ўөнүгөр эмээ киирэр дөйлөнүмүн. Итиниэх, бастатан туран, турууланан туран эмтээбүт уруг халааттаах улэниттэрэг барыларыг барва маҳталын тиэрдэбин.

Аныгы кэмнээ туюх барыта төлөбүрдээбүн быбытынан, уп-харчы олус улахан бынаарар оруулланна. Кэлий-барыы ороскуотун, о.д.а. төлөбүрдэри холбуу аахтажаа 2 мөлүүчүнгэ чугаңыр уп туттуулунна. Маны булууга кэргэним Лидия Васильевна биникки иккүйттэн төрөлгүйттэрбүт, аймахтарыт, биригэ ўөрэммит табаарыстарбыт, ўөрүүнү-хомолтону тэнгээ үллэстэр довотторбут дьонуннаах көмөнүн огордулар. Өр сыйларга Намнааы ЖКХ директорынан үзлээбүт аям А.Г. Кобяков тэрилтээ, СР ГУП ЖКХ, Горнай, Булүү, Хангалас, Чуралчы, Үөнээ Булүү филиаллара, Нам улууңун дъа-халтата, Хамаатта, Салбан, Үөдэй нэйлилэктэрин дъа-халталаара, «Нам» түмсүү, олорбут, олорор сирим Көбөкөн, Хамаатта нэйлилэггин оскуулалара, балыынатаа, синьланг-кинэ, улуус журналистара, баанаарынай чаанаа, биридилизэн дьоно-сэргээт мин туспар хайдаа санааламмат утгунай онгурдулар. Ийэм Валентина Егоровна бокуоннук биргэ ўөрэммиттэрэ Томпоттон, Ленскэйтэн, Чуралчытан, Анаабыртан, Абыйтан, Горнайтан, Хатастан, Дьюкуускайтан үбүнэн көмөлөстүлэр. СР Государственный Мунньяын народной депутата Э.Б. Березкин дьонуннаах кылаатын киллэрдэ. «Туймаада-АгроСнаб» ОАО, «Лена» гостишица ОАО, «КСК-Регион» ООО утүү санаанан салайтарылар. Маны таинан төрөлгүйттэрбүт, аймахтарыт атастара, довотторо, билээр-билбэт дьоммут күүс-көмө бууллулар. Өбүгэлэрбүт ити да иин: «Дынноох киши тутайбат!» – дийн эрдэхтээр. Нэрүүн нөргүй буулухтуун кинилэргэ барыларыг!

Балыына кините буулухуттан, амарах санаалаах дьон көрүүтүгээр-истиитигэр киирбит. Дьюкуускайтан Мирнай балыынайтыгар, онтон Новосибирской куоракка уустук эшпрэссийээ барарбар, мин туспар сүүрбүт-көпүт, кэпсэтий, бынаарсын бөвөнүү быбытынгэ довотторбор Семен Кривогорицынга, Григорий Прокопьевка олус дизэн маҳтанааны. Мирнай балыынайтыгар сыйтажына, овзоругар ыалдыгытын сыйлдар Хамаатта олохтоо Эльви Да-сыдовна Ушницкая сиенэн кытта хааста да кэлэн көрүстэ, дойдбут санаанун кылсан эзэрхэситэ, миньигэс ас аялан анатта, онноюор Ая дойду көмүскээчилэрин күннэригэр бэлэх биэрэн мунтура суюх ўөртэ, сүргэбин көтөхтэ. Ити эрэ буулуудоо дуо, ыарахан кэмнээ күүс-көмө, дурда-хахха буулбут киши мунтура суюх маҳтанаар түгэнэрэ. Көмөлөспүт бар дьомморт барва маҳтал буулухут.

**Григорий Кобяков,
Хамаатта**

ПОТРЕБИТЕЛИ ГАЗА!

«Сахатранснефтергаз» объявляет, что оплата за газ должна производиться ежемесячно не позднее 10-го числа следующего за расчетным месяцем. При просрочке платежа в соответствии со ст. 155 ЖК РФ начисляются пени.

Не забывайте оплачивать газ до 10 числа каждого месяца.

Пункты приема платежей за газ:

- касса Намского участка УГРС ОАО «Сахатранснефтергаз», с. Намцы, ул. Ц. Аммосовой, 7, тел. 41-4-93, режим работы: 08.00-18.00 без перерыва. Выходной: суббота-воскресенье
- Намский филиал ФГУП «Почта России»;
- ОАО «Россельхозбанк»;
- Намский участок АК «Энергосбыт»;
- терминалы ОАО «Сбербанк России»

Министерство транспорта и дорожного хозяйства Республики Саха (Якутия) продолжает прием документов на выдачу разрешений на осуществление деятельности по перевозке пассажиров и багажа легковыми такси на территории Республики Саха (Якутия). Заявки на получение разрешений можно подать в электронном виде на электронную почту Министерства транспорта и дорожного хозяйства РС(Я) по адресу: mintrans@sakha.gov.ru с пометкой в адресной строке “Отдел автомобильного транспорта”. Кроме того, разрешение можно получить через Портал государственных и муниципальных услуг РС(Я) по адресу: pgusakha.ru в разделе «Транспорт». Здесь услуга предоставляется в категории «Выдача юридическим лицам и индивидуальным предпринимателям разрешений (дубликатов) на осуществление деятельности по перевозке пассажиров и багажа легковыми такси на территории Республики Саха (Якутия)». В данной категории подробно описана информация о предоставлении услуги, перечень необходимых документов, как правильно их заполнить, консультация. По всем интересующим вопросам просим обращаться в Отдел автомобильного транспорта Министерства транспорта и дорожного хозяйства РС(Я) по телефону 42-11-31.

Директор Р.К. Колодезников

ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. И.С. Гаврильева, 10, площадью 1803,00 кв.м, под ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
Р.К. Колодезников**

УВАЖАЕМЫЕ

